

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE HORNÝ PIAL K NÁVRHU ROZPOČTU OBCE NA
ROK 2024 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2025 A 2026

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
V Hornom Piale dňa 7.12.2023

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Horný Pial na rok 2024 a k viacročnému rozpočtu na roky 2025 -2026 (ďalej len „návrh rozpočtu“).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia ako aj reálnosti ekonomických východísk predpokladaných v rozpočte.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“)

Návrh rozpočtu ďalej zohľadňuje aj príslušné ustanovenia:

- Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v obci obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli obce, ako aj na webovom sídle obce) dňa **27.11.2023** t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením OZ, tak ako to stanovuje § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Plánovaný termín OZ je 12.12.2023. Obec splnila povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) a zverejnila rozpočet aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jej hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný

rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce (ďalej len OZ) s počtom obyvateľov do 2000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. **OZ Horný Pial rozhodlo o neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 57/2013 zo dňa 13.12.2013.**

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce je tvorení:

- a) rozpočtom obce na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2025 a 2026). Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2024	2025	2026
Bežné príjmy	135 500	134 800	134 800
Bežné výdavky	138 500	134 800	134 800
Rozdiel	- 3 000	0	0

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2024	2025	2026
Kapitálové príjmy	0	0	0
Kapitálové výdavky	10 000	0	0
Rozdiel	- 10 000	0	0

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2024	2025	2026
Príjmové fin. operácie	13 000	0	0
Výdavkové fin. operácie	0	0	0
Rozdiel	13 000	0	0

Bežný rozpočet na rok 2024 je zostavený ako **schodkový so schodkom 3 000 €**. V zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa môže bežný rozpočet zostaviť ako schodkový, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch. Pričom platí, že výška schodku takto zostaveného bežného rozpočtu nesmie byť vyššia ako suma týchto nevyčerpaných prostriedkov. **Schodok bežného rozpočtu vo výške 3 000 € je z dôvodu zapojenia a použitia nevyčerpaných finančných prostriedkov z minulých rokov – finančná náhrada za výrub stromov.** Rovnako **kapitálový rozpočet** je zostavený ako **schodkový so schodkom 10 000 €**. Schodok kapitálového rozpočtu bude krytý zapojením rezervného fondu (príjmová finančná operácia). Celkový výsledok hospodárenia vrátane rozpočtu finančných operácií je v roku 2024 plánovaný ako vyrovnaný.

Rozpočty na roky 2025 a 2026 sú zostavené ako vyrovnané.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2024 až 2026 spĺňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

Návrh rozpočtu na rok 2024 predpokladá bežné príjmy vo výške 135 500 €, čo predstavuje zníženie oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka o 7 150 €. Zníženie je predovšetkým z dôvodu nižších príjmov z grantov a transferov (v roku 2023 bola poskytnutá dotácia z VÚC vo výške 5 000 € a nižšie príjmy sa predpokladajú aj v rozpočte transferov zo štátu – zníženie o 2 300 €). Rozpočet bežných príjmov je ovplyvnený predovšetkým nasledovnými skutočnosťami:

1. Stagnácia príjmov z podielových daní
2. Nezvyšovanie sadzieb miestnych daní a poplatku za komunálny odpad

Ad 1. K dátumu zostavenia rozpočtu neboli zverejnené východiskové štatistické údaje a rozpočtované podiely obcí a VÚC na výnose dane z príjmu FO pre rok 2024. Podľa pôvodných informácií od MFSR poskytnutých v októbri, odporúčali vychádzať z júnovej prognózy pre rok 2023 t. j. pre obec Horný Pial by to znamenalo príjem vo výške 73 033 €. Neskôr bola zverejnená na stránke rady pre rozpočtovú zodpovednosť¹ novembrová prognóza MFSR (72 993 €) a Kancelárie rady pre rozpočtovú zodpovednosť – KRRZ (72 003 €). Uvedené prognózy už nezohľadňovali povinnosť štátu predložiť vyrovnaný rozpočet ako sankciu v zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Je potrebné zdôrazniť, že vo všetkých vyššie uvedených prognózach sa vychádza z údajov, ktoré boli použité pre rok 2023 t. j. počet obyvateľov obce

¹ <https://www.rrz.sk/komunalna-kalkulacka/>

k 1. januáru 2022, počet žiakov (detí, poslucháčov) škôl a školských zariadení k 15.9.2022, počet obyvateľov 62 + k 1. januáru 2022.

V návrhu rozpočtu sa príjem z podielových daní nastavil vo výške 72 400 €. Do konečnej sumy ako bolo vyššie uvedené budú vstupovať východiskové údaje o počtu obyvateľov, žiakov a pod., ale predovšetkým aj možné ďalšie zásahy štátu do celkového objemu vyzbieranej dane z príjmov fyzických osôb napr. daňový bonus na zvýšené úroky hypotekárnych úverov. Obce a mestá v roku 2024 dostanú rovnako ako aj v roku 2023 časť dane z príjmov právnických osôb. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, pokiaľ štát nepristúpi k zásadnej reforme fiškálnej decentralizácie a neprehodnotí nastavenie napr. daňového mixu, bude hlavný zdroj príjmov územnej samosprávy naďalej neistý a ľahko negatívne ovplyvnený akýmkoľvek zásahom štátu do dane z príjmov fyzických osôb napr. vo forme rôznych daňových bonusov.

Ad 2. V roku 2023 obec upravovala sadzby miestnych daní, pričom sa zvyšovala daň z nehnuteľnosti, daň za psa, ako aj poplatok za komunálny odpad. Zvýšenie sadzieb daní a poplatku prinieslo do zvýšenia príjmy o 21 990,06 € (porovnanie skutočnosti roku 2022 a predpokladaného výnosu v roku 2023). Pre rok 2024 obec nebude zvyšovať sadzby daní a poplatku a teda možno očakávať príjem na úrovni roka 2023.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

Obec v roku 2023 nepočíta s kapitálovými príjmami.

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2024 je vo výške 138 500 €, čo predstavuje zvýšenie bežných výdavkov o 5 440 € oproti predpokladanej skutočnosti roku 2023.

Návrh rozpočtu na rok 2024 vychádza z rozpočtu na rok 2023 a z očakávanej skutočnosti, pričom väčšie zmeny boli predovšetkým v nasledovných funkčných klasifikáciách:

Výdavky na funkčnú klasifikáciu 01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány (správa obce) sa v návrhu rozpočtu zvýšili o 4 930 € oproti očakávanej skutočnosti roku 2023 a to z nasledovných dôvodov:

- Navýšenie výdavkov na mzdy a odvody. V roku 2023 sme museli reflektovať na nariadenie vlády SR, ktoré zvýšilo tarifné platy od 1.1.2023 o 7 % a následne od 1.9.2023 o 10 %, teda dokopy o 17 %. Pre rok 2024 nie je avizované zvyšovanie platov vo verejnej správe a teda rozpočet bol nastavený podľa mzdových požiadaviek aktuálneho roka. Zvýšené výdavky predstavujú predpokladané zvýšenie platu starostu obce a hlavného kontrolóra, ktoré sa odvíjajú od priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

- Navýšenie výdavkov na materiál a služby o 1 430 € oproti očakávanej skutočnosti.

Výdavky vo funkčnej klasifikácii 05.1.0 nakladanie s odpadmi boli v rozpočte nastavené na 11 700 € t. j. o 1 200 € viac ako je predpokladaný príjem z poplatku za komunálny odpad. Výdavky reflektujú zvyšovanie cien za zber a zneškodnenie komunálneho odpadu. Dôležitou informáciou, ktorá ovplyvnila plánované náklady na odpadové hospodárstvo je posunutie povinnosti zavedenia mechanicko-biologickej úpravy odpadu pred uložením na skládku na rok 2025, ktorá by výrazne navýšila poplatok za uloženie odpadu.

Vo funkčnej klasifikácii 06.2.0 rozvoj obcí je v roku 2024 plánovaná úspora 7 660 € a to z dôvodu realizácie projektu revitalizácie zelene pred budovou OcÚ v roku 2023 (celkový vyčlenený rozpočet bol 12 000 € z toho časť vo výške 5 000 € hradená z dotácie z VÚC). V roku 2024 sa plánuje dokončenie úprav súvisiacich s revitalizáciou zelene pred budovou OcÚ vo výške 3 000 €. Tieto výdavky budú hradené zo zapojenia finančnej náhrady za vyrúbané stromy (príjmová finančná operácia) a teda tvoria schodok bežného rozpočtu. Okrem toho je v danej funkčnej klasifikácii vyčlenených 1 000 € na kúpu strojov, techniky v prípade potreby.

Rozpočet na kultúru – funkčná klasifikácia 08.2.0 je navýšený o 7 000 € oproti očakávanej skutočnosti roku 2023. Z toho najväčšiu časť tvoria výdavky vyčlenené na údržbu kultúrneho domu vo výške 5 000 €.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

Rozpočet kapitálových výdavkov je vo výške 10 000 €. Kapitálové výdavky sú určené na projektovú dokumentáciu ku kanalizáciám.

FINANČNÉ OPERÁCIE

Príjmové finančné operácie sú vo výške 13 000 € z toho 10 000 € zapojenie prostriedkov rezervného fondu ktoré budú použité na kapitálové výdavky – PD kanalizácia a 3 000 € zapojenie prostriedkov poskytnutých ako finančná náhrada za vyrúbané stromy. Uvedené výdavky sa použijú v rozpočte bežných výdavkov na dokončovacie práce súvisiace s projektom revitalizácie zelene pred budovou OcÚ. Výdavkové finančné operácie nie sú plánované.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu Obce Horný Pial na roky 2025 – 2026 a návrh rozpočtu Obce na rok 2024 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu Obce. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2024 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2025 a 2026.

V Hornom Piale dňa 7.12.2023

.....
Hlavný kontrolór obce Horný Pial